

mokslo darbai

ISSN 1392-0448

LIETUVOS ISTORIJOS STUDIJOS

18
2006

ISSN 1392-0448

Lietuvos istorijos studijos

VILNIUS UNIVERSITY

Studies of Lithuania's History

2006
Vol. 18

Research papers

Published since 1992

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Lietuvos istorijos studijos

2006

18 tomas

Mokslo darbai

Leidžiami nuo 1992 metų

Redaktorių kolegija (Editorial Board)

Vyriausiasis redaktorius (Editor-in-Chief)

Prof. habil. dr. *Vyngintas Bronius Pšibilskis* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Atsakingasis sekretorius (Executive Secretary)

Doc. dr. *Sigitas Jegelevičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)

Nariai (Editors):

- Prof. dr. *Alfredas Bumblauskas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
Vilnius University (History 05H)
- Prof. dr. *Zenonas Butkus* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
– Vilnius University (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Sven Ekdahl* – Geteborgo universitetas, Švedija (Istorija 05H)
– Göteborg University (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Edvardas Gudavičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
– Vilnius University (History 05H)
- Dr. *Magnus Ilmjärv* – Talino universitetas, Estija (Istorija 05H)
– Tallinn University (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Anatolij J. Ivanov* – Rusijos mokslų akademijos Rusijos istorijos institutas,
Rusija (Istorija 05H)
– Institute of Russian History, Russian Academy of Sciences
(History 05H)
- Dr. *Michail M. Krom* – Sankt Peterburgo Europos universitetas, Rusija (Istorija 05H)
European University at St. Petersburg (History 05H)
- Prof. dr. *Aleksiejus Luchtanas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05H)
– Vilnius University (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Józef Maroszek* – Balstogės universitetas, Lenkija (Istorija 05H)
– University of Białystok (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Zenonas Norkus* – Vilniaus universitetas (Sociologija 05S)
– Vilnius University (Sociology 05S)
- Doc. dr. *Edmundas Rimša* – Lietuvos istorijos institutas (Istorija 05H)
– Institute of Lithuanian History (History 05H)
- Prof. habil. dr. *Waldemar Rezmer* – Torūnės Mikalojaus Koperniko universitetas, Lenkija (Istorija 05H)
Nicolaus Copernicus University, Toruń (History 05H)
- Prof. dr. *Genadz Saganovič* – Europos humanitarinis universitetas, Lietuva (Istorija 05H)
– European Humanities University, Lithuania (History 05H)

Redakcijos adresas (Address):

Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas
(Vilnius University Faculty of History)
Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius, Lithuania
El. paštas (e-mail): janina.leoniene@if.vu.lt
aurimas.svedas@if.vu.lt ; <http://www.lis.lt>

VILNIAUS UNIVERSITETO
BIBLIOTEKA

Straipsniai vertinti dviejų recenzentų
The articles were reviewed by two experts

Articles are abstracted and indexed in:
HISTORICAL ABSTRACTS AND AMERICA: HISTORY AND LIFE (ABC-CLIO)
Included in: HUMANITIES INTERNATIONAL COMPLETE(TM) (EBSCO PUBLISHING). CEEOL

© Vilniaus universitetas, 2006
© Vilnius University, 2006

TURINYS

STRAIPSNIAI IR PRANEŠIMAI

<i>Sławomir Zonenberg</i> . „Cura animarum“ zakonu kaznodziejskiego w średniowieczu na tle rozwoju duszapasterstwa mniejszego	9
<i>Genutė Kirkienė</i> . Supraslio vienuolyno konfesinės priklausomybės ir pobūdžio klausimas XVI amžiaus pradžioje	39
<i>Darius Žiemelis</i> . Lietuva Vidurio ir Rytų Europoje XVI–XVIII amžiuje: „feodalinė reakcija“ ar periferinis kapitalizmas?	51
<i>Zenonas Butkus</i> . Valstybiniai perversmai Baltijos šalyse (1926 ir 1934 m.): panašumai ir skirtumai	69
<i>Ingrida Jakubavičienė</i> . Nacionalsocialistinių organizacijų vaidmuo vokiečių išskeldinimo iš Baltijos šalių istorijoje (1939–1941)	83
<i>Egidijus Jaseliūnas</i> . Savilaidos termino genezė: nuo avangardinės poezijos rinkinių pavadinimo iki lietuviškojo naujadaro	100

KNYGŲ LENTYNOJE

<i>Mečislovas Jučas</i> . Keletas pastabų dėl Janinos Varnienės knygos. – Rec.: Trumpas istorijos kursas. Vilnius, 2006. 438 p.	111
<i>Kristina Burinskaitė</i> . Neįminta Jurijaus Andropovo mįslė. – Rec.: <i>Чепмоньод С. Андропов и КГБ. Москва: Яуза, Эксмо, 2004. 544 с.</i>	113
<i>Rūta Šermukšnytė</i> . Naujo istorijos žinių struktūrinimo modelio paieškos. – Rec.: <i>Grigaravičiūtė S.</i> Istorijos žinios ir jų struktūravimas. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2006. 60 p.	116

MOKSLINIS GYVENIMAS

<i>Alfredas Bumblauskas</i> . Ar trukdo istorikai politikams: dar kartą apie lenkų ir lietuvių santykių istoriją	119
<i>Henryk Wisner</i> . Zjednoczenie jako czynnik przesądający rozpad. Raz jeszcze o dziejach litewskich i polskich	122

APIE DISERTACIJŲ GYNIMĄ

VILNIAUS UNIVERSITETO ISTORIJOS FAKULTETE

<i>Sandra Grigaravičiūtė</i> . Dvišalių Lietuvos ir Čekoslovakijos santykių (1918–1939) dinamika: naujas indėlis į Lietuvos diplomatijos istoriją (Dalios Bukelevičiūtės daktaro disertacijos gynimas)	126
<i>Aurelijus Gieda</i> . Disertacijos gynimas, besišaukiantis užrašų knygelės (Apie Aurimo Švedo daktaro disertaciją „Sovietinė lietuvių istoriografija: oficialusis diskursas ir jo alternatyvos (1944–1985 m.)“ ir jos gynimą, įvykusį 2006 m. gruodžio 15 dieną)	128

JŲ ŠVIESUS ATMINIMAS

Prof. Ludwik Piechnik SJ (1920–2006)	133
--	-----

CONTENT

ARTICLES AND REPORTS

<i>Stawomir Zonenberg</i> . „Cura animarum“ of the Preachers Order in the Background of the Medieval Monkhoods Soul Salvation Development	9
<i>Genutė Kirkienė</i> . The Issue of Supraśl Monastery Confessional Subordination and Character at the beginning of the 16 th Century	39
<i>Darius Žiemelis</i> . Lithuania in the Central and Eastern Europe of the 16 th –18 th Centuries: “Feudal Reaction” or Peripheral Capitalism?	51
<i>Zenonas Butkus</i> . Coup (d’etat) in the Baltic States (1926, 1934): Similarities and Differences	69
<i>Ingrida Jakubavičienė</i> . The role of Nazi organizations in German repatriation from the Baltic states (1939–1941)	83
<i>Egidijus Jaseliūnas</i> . Genesis of the term “savilaida”: from collections of avant-garde poetry till Lithuanian neologism	100

BOOK SHELF

<i>Mečislovas Jučas</i> . Some Notes on the Book of Janina Varnienė. Rec.: Trumpas istorijos kursas. Vilnius, 2006. 438 p.	111
<i>Kristina Burinskaitė</i> . Unsolved riddle of Jury Andropov. Rec.: Чепмоньпуд С. Андропов и КГБ. Москва: ЯУЗА, ЭКСМО, 2004. 544 p.	113
<i>Rūta Šermukšnytė</i> . Search for the New Structural Model of Historical Knowledge. Rec.: Grigaravičiūtė S. Istorijos žinios ir jų struktūravimas. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2006. 60 p.	116

SCIENTIFIC LIFE

<i>Alfredas Bumblauskas</i> . Do Historians Upset Politicians? Once about Polish–Lithuanian Relations	119
<i>Henryk Wisner</i> . Unification as a Cause of Division. Once again about Polish–Lithuanian History	122

ABOUT THE DEFENCE OF THESIS AT THE DEPARTMENT OF HISTORY IN VILNIUS UNIVERSITY

<i>Sandra Grigaravičiūtė</i> . Dynamics of mutual relations Lithuania and Czechoslovakia (1918–1939): new approach in history of Lithuania’s diplomacy (About a Defence of Dalia Bukelevičiūtė Doctoral Thesis)	126
<i>Aurelijus Gieda</i> . The Defence of Doctoral Thesis, galling for a Notebook (About the Doctoral Thesis and its Defence of Aurimas Švedas “Soviet Lithuanian Historiography: Official Discourse and its Alternatives (1944–1985)”	128

IN MEMORIAM

Prof. Ludwik Piechnik, SJ (1920–2006)	133
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ

<i>Славомир Зоненберг.</i> „Cura animarum“ ордена проповедников на фоне развития средневекового монашества	9
<i>Генуте Киркене.</i> К вопросу о конфессиональной принадлежности и характере Супрасльского монастыря в начале XVI века	39
<i>Дарюс Жемялис.</i> Литва в Средней и Восточной Европе в XVI–XVIII в. в.: „феодалная реакция“ или провинциальный капитализм	51
<i>Зенонас Буткус.</i> Государственные перевороты в балтийских странах (1926, 1934): сходства и различия	69
<i>Ингрида Якубавичене.</i> Роль националсоциалистических организаций в истории выселения немцев из балтийских стран (1939–1941)	83
<i>Эгидиус Яселюнас.</i> Генезис термина самиздат: от названий сборников авангардной поэзии до литовского неологизма	100

НА КНИЖНОЙ ПОЛКЕ

<i>Мечисловас Ючас.</i> Несколько замечаний по поводу книги Янины Варнене: Рец.: <i>Trumpas istorijos kursas.</i> Vilnius, 2006. 438 с.	111
<i>Кристина Буринскайте.</i> Неразгаданная загадка Юрия Андропова. – Рец.: <i>Чернопруд С.</i> Андропов и КГБ. Москва: ЯУЗА, ЭКСМО, 2004. 544 с.	113
<i>Рута Шярмукините.</i> Поиски новой модели структуризации исторического познания. – Рец.: <i>Grigaravičiūtė S.</i> Istorijos žinios ir jų struktūrizavimas. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2006. 60 p.	116

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

<i>Альфредас Бумблаускас.</i> Являются ли историки помехой для политиков? Еще раз об истории польско–литовских отношений	119
<i>Генрих Виснер.</i> Объединение как фактор предвещающий распад. Еще раз об истории Литвы и Польши	122

О ЗАЩИТЕ ДИССЕРТАЦИЙ НА ИСТОРИЧЕСКОМ ФАКУЛЬТЕТЕ ВИЛЬНЮССКОГО УНИВЕРСИТЕТА

<i>Сандра Григаравичюте.</i> Динамика двухсторонних литовско–чехословацких отношений (1918–1939): Новый вклад в историю дипломатии Литвы (защита докторской диссертации Дали Букелевичюте)	126
<i>Аурелиюс Гиеда.</i> Защита диссертации, напрашивающаяся в записную книжку (О защите докторской диссертации Ауримаса Швядаса "Советская литовская историография: официальный дискурс и его альтернатива (1944–1985 г. г.)")	128

ИХ СВЕТЛАЯ ПАМЯТЬ

Проф. Людвик Пехник, SJ (1920–2006)	133
---	-----